

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

§. 37. Ejus Pædagogus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

Sæculum II.
A.C. 194.

*Clem. Alex.
Pædag. II.
c. 10. & III.
c. 8. Cassiod.
præfat. inst.
div. Lect.*

tia: Exhortatio ad Gentiles, Pædagogus, Stromata, & parvus tractatus: quis est dives, qui salvabitur; Exhortatio ad Gentiles hinc ostendit Religionis Christianæ excellentiam, quæ in ratione, & virtute consistit, inde Idololatriæ abjectionem; ejus detegit originem, fabularum falsitatem, & pudendam, quæ sub Gentilium Mysteriis profanis latebat, turpitudinem, eaque membratim explicat. Gravissimum conversionis Paganorum impedimentum erat illa objectio, nempe omnium Gentium Deos colentium mos, hanc objectionem Clemens diluit, & tandem in forti charitate Gentiles, ut in Jesum Christum credant, & Legem ejus amplectantur, invitat. Hæc oratio textibus Poetarum referta est, quos Clemens ideo accumulasse videtur, ut non solum propriis eorum scriptoribus convinceret, sed etiam dictis, & scriptis, quibus ipsi familiariter assuevissent, alliceret. Hoc opus singulari elegantia concinnatum est.

§. XXXVII.

Clementis Alexandrini Pædagogus.

Pædagogus, est totius Philosophiæ moralis Christianæ compendium, in usum Catechumenorum potissimum conscriptum, horum enim instructio Clementi incumberebat. Hujus scripti finis est, Catechumenorum passiones sopire, præ-

*Strom. 1.6.
p. 616.*

VOS

vos habitus eradicare, & sic ad recipien- Sæculum II.
A. C. 194.
dam Doctrinam Ecclesiæ præparare. In
tres libros dividitur; in primo Auctor
aperit, quid sub Nomine sui Pædagogi
intelligat; alia Græcorum erat, quam
nostra hujus nominis Idea, & multo no-
biliores; Pædagogum enim virum dice-
bant, qui cujusdam pueri juventuti præ-
positus, ejus esset individuus comes, vitæ
rationem, moresque formaret, & in omni-
bus arduis regeret. Ille autem Pædago- Lib. I. c. 7.
gus, quem Clemens, dum hunc librum
scriberet, in mente habuit, nemo alius est,
quam JESUS CHRISTUS, Verbum incarna-
tum, suprema Ratio. Ab hujus Pæda-
gogi præceptis dum homines per inobe-
dientiam recesserunt, in vitia, & Idolo-
latræ lapsi sunt. Ut in viam salutis c. ult.
reduceret, Deus Verbo suo instruit. Di- c. 3.
vinus hic Pædagogus peccata remittit,
quia est Deus, & suis instructionibus,
sensibiliter propositis, nos a peccatis præ-
servat, tanquam homo. Utriusque se- c. 4.
xus Doctor est, & utrique sexui similia c. 5.
præcepta tradit; omnes suos Discipulos c. 6.
ad beatam infantiam reducit; est autem c. 7.
hæc infantia status hominis perfectissi- c. 8. 9. 10.
mus. Israelitas timore rexit; nunc a 11. 12.
tempore incarnationis suæ novum popu-
lum amore gubernat, idem ipse Deus,
dum punit, & dum parcit ex æquo bo-
nus. Id auctor fusius demonstrat hære-

Tt 5

ticorum

Sæculum II.
A. C. 194.

c. ult.

Lib. II. c. I.

*p. 148. edit.
1641.*

p. 152.

p. 158.

p. 141.

p. 144. c. 3.

ticorum causa, Deum antiqui Testamenti rejicientium. Concludit librum primum, dum ostendit, vitam Christianam consistere in fide, quæ sit submissio intellectus erga Divinam Rationem, rursusque in virtutum exercitio, & executione mandatorum, quibus non solum anima, sed & corpus sublit.

Libro secundo morum Regulas speciatim tradit; vult, ut alimenta sumantur cum mensura, non voluptatis, sed necessitatis causa, quo corporis sanitas, & vires conserventur; sint cibi simplices; esum piscium magis Christiano congruere putat, quam carnum, eorumque omnium, quæ cruda comedi possunt, quam quæ igne parari debent. Unam de die refectioem, aut ad summum duas, id est, buccellam panis mane sine potu, & refectioem vespere sufficere credit. Quod potum attinet, contra Encratistas probat, vini usum licitum esse, quod Jesu Christi ipsius exemplo confirmat; sed vult, ut modice bibatur, & tantum ad vesperam, immo, nec multum aquæ. Juvenes vino abstineant. Illorum abusum, qui Agapen in lauta convivia convertebant, reprehendit. S. Pauli præcepta sequens, immolatorum carnibus vesci prohibet, nihilominus permittit invitatos Christianos cum infidelibus manducare, tuncque ait, qualitatem

tatem certam ciborum nec vitandam, nec requirendam. Apparatum domesticum, vasa, pecunias, & quidquid luxum spirat, damnat. Instrumenta Musica, profanos cantus in conviviis, exceptis canticis spiritualibus, reprobant. Ritus sit rarus, modestus, non effusus. Discursus minus honesti absint; multa præterea honestatis in humanæ vitæ commercio, & politæ conversationis præcepta tradit. Christianos floribus coronari, suffitu, aut oleo odorato uti non patitur, casu excepto, quo infirmitas corporis harum unctionum medicina indigeat.

Modum etiam noctem transigendi præscribit: *Post refectiorem Deum laudabimus propter bona omnia, quæ accepimus, & diem ultimam, qua viximus; tum dormiemus in lectis nec pretiosis, nec mollioribus; parum dormiemus, ut diutius vivamus, tempus enim, quo dormitur, perditum est. Sæpius de nocte surgetur ad orationem. Tempus somni arctius quam noctis erit, surgentque viri ad studia, & laborem, feminae ad filandum. De die nunquam dormiendum.* Hoc præceptum notari dignum est pro hominibus in Ægypto, regione valde calida, viventibus. Quia Ægyptiorum mores immaniter erant corrupti, materiam de castitate solide tractat, & argumentis e sana Philosophia depromptis evincit, quantum genus omne impu-

Sæculum II.
A.C. 194.

c. 5.

c. 6.

c. 7.

c. 8.

c. 9.

p. 185.

c. 10.

impu-

- Sæculum II. impuritatis rationi adversetur; solum,
 A. C. 194. & unicum duorum sexuum conjunctio-
 nis finem, esse productionem creatura-
 rum rationabilium, & sua natura immor-
 talium. Hominem in eo specialius esse
 Dei imaginem, quod ad productionem
 hominis cum Deo concurrat; igitur ho-
 mini vel matrimonium esse eligendum,
 vel continentiam perfectam. Cum au-
 tem deliberare soleamus, an expediat
 uxorem ducere, etiam illorum senten-
 tiam esse eliminandam, quos dicere non
 pudeat, commercium cum fæminis ho-
 mini æque necessarium esse, ac cibum
 capere, ideoque hunc usum omnibus
 debere esse communem. (*) Injustum
 est, inquit: solam voluptatem in matri-
 monio quærere, cujus usus ratione, &
 honestate limitari debet, & qui, quamvis
 sit legitimus, nunquam tamen desinit esse
 periculosus. Semper ad Dei præsentiam
 respiciendum, cujus oculi spississimas
 tenebras penetrant, & honor habendus
 corporibus nostris, quæ sunt templa
 Dei.
- Cum Corporis ornatus ad dissolutio-
 nem tendat, tractat deinde de Christia-
 norum vestimentis. Vult, ut vestitus
 sit simplex, & necessitati accommodatus,
 nun-

c. 10. p. 197.

(*) En ! aphorismus Lutheri ante quatuorde-
 cim Sæcula a Clemente Alexandrino damnatus!

nunquam vestis pretium merito hominis, quem contegit, majus sit. Vestes sint albæ, nec coloratæ, nec tantæ longitudinis, ut terram verrant. Fæminas ali- quantum mollius vestiri, quam viros per- mittit. Vestitus albi coloris plurimum tam apud Græcos, quam Romanos in u- su erat, & vestes usque ad talos pendere solebant. Clementis curam ipsa calcea- menta non effugerunt; fæminis suadet, ut semper sint calceatæ propter decen- tiam, viris contra, semper nudis pedibus incedant, nisi quando militant. Aurum in vestitu, & gemmas, in corpore fucum, aut capillos pingere damnat.

Sæculum II.
A. C. 194.

p. 201.

p. 203.

c. II.

c. 12.

p. 199.

p. 217. 223.

L. III. c. I.

c. 2.

c. 3.

c. II. p. 245.

p. 248.

In libro tertio veram pulchritudinem commendat, nempe internam, & solam, quæ Domino nostro placere possit. *Indignum est*, inquit: *honestæ muliere, ut ad vanitatem ornetur, quod multo turpius accidit in viro; attamen ita ornari mu- lieres, ut maritis placeant, non prohibet; nimiam curam capillos radendi, pecten- di more mulierum in viris culpat, capil- litium vero adscititium gerere nullatenus patitur. In mollitiem infamem Roma- norum invehitur, econtra frugalitatem Scytharum, Germanorum, Gallorum, & Arabum laudat. Displicet multitudo mancipiorum, præprimis Evnuchorum, pumilonum, monstrorum, animalium, quæ mulieres alere amant multis impen- diis,*

Sæculum II.
A. C. 194.

c. 4.

c. 5. 9.

c. 6. 7.

c. 10.

c. 11. p. 253.

c. 254.

c. 255.

diis, utilius in pauperes erogandis. Frequentem balneorum usum reprehendit, nisi vel fanitas, vel mundities exigat; super omnia balnea viris, mulieribusque communia condemnat.

Pergit, & probat, solum Christianum esse vere divitem, ejusque thesaurum in frugalitate consistere. Suadet exercitia corporis, inprimis juventuti, & proponit viris luctam, pilam, ambulationem, at ante omnia laborem, parandis vitæ necessariis utilem, aquam puteo extrahere, ligna findere, terram fodere, mulieribus familiæ curam, & obsequia domestica.

Lusum alearum, & similes rejicit, sicut etiam otium, & omnia, quæ inde sequuntur mala, nec minus Circi, aut Theatri spectacula, omnis morum corruptionis fontes, quamvis quis solum animi relaxandi causa accederet. Ait quoque, viros, & mulieres modeste vestitos in Ecclesiam ire oportere, incessu gravi, in silentio, charitate sincera, castitate corporis, & animi, cum desiderio orandi; & faminas debere esse velatas; in exitu ab Ecclesia mulieribus non dimittendam esse modestiam, nec sibi exemplo mulierum perversi sæculi vanos gestus, habitusque licere crederent. Sanctitatem osculi pacis inculcat. Etiam quorundam Christianorum audaciam improbat, qua per plateas notos sibi fratres
alta

alta voce salutabant, & seipſos infideli- Sæculum II.
A. C. 194.
bus absque ulla utilitate manifestabant.

Christianis inter infideles summa pru-
dencia, & discretione vivendum. Hoc
est summarium Pædagogi, ex quo facile,
qualiter vita Christianorum in Sæculo
secundo fuerit comparata, dispici potest;
quamvis enim cujuslibet instituti præ-
cepta non nisi perfectissima quæque pro-
ponant, nihilo minus S. Clemens Alexan-
drinus, qui maturo pollebat judicio, nun-
quam tales regulas omnibus Christianis
præscripsisset, nisi easdem in praxin posse
deduci, & etiam a multis deduci sci-
visset.

§. XXXVIII.

S. Clementis Alexandrini Stromata.

Stromata, seu tapetum structura, ideo, Lib. IV. 475.
ipſo Clemente interprete, sic dicta,
quod essent Philosophiæ Christianæ con-
textus, in quo Auctor sine ordine ab u-
na materia ad aliam digreditur delecta-
bili varietate. Quod eo quidem fecit L. IV. p. 475.
consilio, ut hæc Doctrina Christianis fie-
ret cognita, profanis autem maneret oc-
cultæ. In libro primo Eucharistiæ distri- L. I. p. 276.
butionem commemorat his verbis: *Quan-* p. 271.
do Eucharistia pro more divisa fuit, cui-
libet de populo permittitur partem suam
accipere. Aitque, diligenter examinan-
dum, num quis dignus, & potens sit a-
lios